

José Hernández: MARTÍN FIERRO. Prevedel in spremno besedo napisal **Tine Debeljak.** Mihelač, Ljubljana 1995 (Zbirka Svetovni klasiki; 42). Jorge Luis Borges v eni izmed zgodb na svoj zviti način obnavlja zgodbo o dečku iz divjine in njegovem nožu, zgodbo, ki si jo je – kot trdi – zapomnil njegov stari oče, poročnik Borges, branitelj severne in zahodne meje. O tistem, kar se je bilo dogajalo na robovih civilizacije in je imelo vse odtelej za Argentinec neopisljivo velik pomen, je času primerno, torej v pomeščanjeni obliki nekdanjega folklornega pripovedništva, ubesedil v pesnitev José Hernández, po besedah doktorja Tineta Debeljaka nič manj kot argentinski Prešeren. "Pesem" o argentinskem gavču Martínu Fierro, kanonizirano delo argentinske književnosti, v heroičnem in trpkem slogu (v slovenščini mu posebno patino daje več kot četrto stoletja star prevod z zdaj starinskim besediščem in vsakršnimi stihoklepskimi domisleki), razgrinja travmatično nacionalno izkušnjo, ki jo je izsilil čas: gavčo, človek pampe, noža in kitare, še pozneje tudi bojevnik zoper španske osvajalce, je iz risa idilične svobode pahnjen v vlogo marginalca, tipa, ki ga kapitalizem več ne sprejema oziroma ga lahko prebavi le še kot eksces, ki na srečo izginja. Po branju Martína Fierra je zlahka umljivo, da pisateljska servilnost in politična primernost (no, vsaj njena svojevrstna različica) nista civilizacijska dosežka postmoderne dobe. Malce dolgočasno, a poučno. (Igor Bratož)

Joris-Karl Huysmans: PROTI TOKU. Prevedel, spremno besedo in opombe napisal **Igor Lampret.** Mihelač, Ljubljana 1995 (Zbirka Svetovni klasiki; 36). Znotraj celotnega Huysmansovega opusa (romanov in novel) Lampret odkriva navzočnost vseh najznačilnejših literarnih tokov fin de siècle, v romanu *Proti toku* pa predvsem dekadenci in naturalistične značilnosti: Zola je, kot navaja Lampret, roman vzel čisto zares, kot naturalistično študijo o patološkem primeru, a pri tem spregledal Huysmansov navadno implicitno ironični, celo sarkastični odnos do junaka in njegovih ekscenčnih kreiranja sveta (tako duševnosti kot stanovanja). Roman je posmehljiva freska dendijevisko-dekadencijskih nazorov, pri tem poudarja tudi poseben paradoks: Des Essaintes si (nevrotično) hoče pričarati idealen, harmoničen, zaseben, artificialen svet, vendar je njegova zbirka predmetov, vonjev, draguljev, knjig ... tako popolna, da ne dopušča več nobene preureditve, tako je junakova "kreativnost" blokirana, nevroza pa se mu zaradi odprave njegove edine dejavnosti še poveča; naslednji koncentrični krog nevroze je torej